

ISSN 1727-060X (Print)
ISSN 2664-3162 (Online)

TÜRKOLOGIA TÜRKOLOJİ

№ 1 (117), 2024

Қаңтар-ақпан-наурыз / Ocak-Şubat-Mart

Журнал ҚР Инвестициялар және даму министрлігі
Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінің мерзімді баспасөз басылымы
және ақпараттық агенттігінде тіркелген.

Куәлік № 55-97-Ж 18.ІІ.2005 ж. Халықаралық рецензияланатын журнал.

Индекстер: ROOTINDEXING, Akademic Resource Index ResearchBib, Directory of
Research Journal Indexing, ASOS, Indeks Copernicus, MLA International Bibliography

Dergi, Kazakistan Cumhuriyeti Yatırımlar ve Kalkınma Bakanlığı İletişim, Enformasyon ve
Bilgi Komitesi'nin süreli yayın ve haber ajansında
55-97-J 18.02.2005 numaraya kayıtlıdır. Uluslararası hakemli bir dergidir.

Tarama index: ROOTINDEXING, Akademic Resource Index ResearchBib, Directory of
Research Journal Indexing, ASOS, Indeks Copernicus, MLA International Bibliography

Шығарылымның сарапшылары:

Док., проф. Жасим Авжы (Мармара университеті – Түркия), док., проф. Сонел Восналы (Текирдаг Намык Кемал университеті – Түркия), док., доц. Шерзод Нормуминов (Өзбекстан-Финляндия педагогикалық институты – Өзбекстан), доц., док. Жанар Әбдігаппарова (Назарбаев университеті – Қазақстан), доц., док. Омер Аксой (Тракия университеті – Түркия), док. Үміт Қыдырбаева (Адама Мишкевич университеті – Польша), док. Қарлығаш Әшірханова (Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті – Қазақстан), док. Хусейн Каба (Әлішер Науаи атындағы Өзбек тілі мен әдебиеті университеті – Өзбекстан), док. Мерве Йорылмаз Кахве (Маниса Желал Байар университеті), док. Вахдет Таракчы (Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті – Қазақстан), док. Айнұр Ахметова (Еуразия ғылыми-зерттеу институты – Қазақстан), док. Сердар Дағыстан (Қырғызстан-Түркия Манас университеті – Қырғызстан), док. Утку Мехмет Өден (Қырқларели университеті – Түркия), Dr. Фикри Айдемир (Ташкент мемлекеттік Шығыстану университеті – Өзбекстан).

Türkistan/Türkistan

2024

АХМЕТ ЯСАУИ
УНИВЕРСИТЕТИ

ISSN 1727-060X (Print)
ISSN 2664-3162 (Online)

ТЮРКОЛОГИЯ TURCOLOGY

№1 (117), 2024

Январ-февраль-март / January-February-March

Журнал зарегистрирован Комитетом связи, информатизации и информации Министерства по инвестициям и развитию РК свидетельство о постановке на учет периодического печетного издания и информационного агентства № 5597-Ж 18. II. 2005 г. Международный рецензируемый журнал.

Индексы: ROOTINDEXING, Academic Resource Index ResearchBib, Directory of Research Journal Indexing, ASOS, Indeks Copernicus, MLA International Bibliography

The journal is registered in the periodical and news agency of the Information and Communication Committee of the Ministry of Investment and Development of the RK with No:5597-Zh 18.II.2005 is an international peer-reviewed journal.

Scanned indexes: ROOTINDEXING, Academic Resource Index ResearchBib, Directory of Research Journal Indexing, ASOS, Indeks Copernicus, MLA International Bibliography

Bu Sayının Hakemleri:

Prof. Dr. Casim AVCI (Marmara Üniversitesi – Türkiye), Prof. Dr. Sonel BOSNALI (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Şerzod NORMUMINOV (Özbekistan-Finlandiya Pedagoji Enstitüsü – Özbekistan), Doç. Dr. Zhanar ABDĠGAPBAROVA (Nazarbayev Üniversitesi – Kazakistan), Doç. Dr. Ömer AKSOY (Trakya Üniversitesi – Türkiye), Dr. Umit KYDYRBAYEVA (Adam Mickiewicz Üniversitesi – Polonya), Dr. Karlygash ASHIRKHANOVA (Kh. Dosmukhamedov Atyrau Üniversitesi – Kazakistan), Dr. Hüseyin KABA (Alisher Navoiy Ozbek dili ve adobiyoti universiteti – Özbekistan), Dr. Merve YORULMAZ KAHVE (Manisa Celâl Bayar Üniversitesi – Türkiye), Dr. Vahdet TARAQÇI (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Kazakistan), Dr. Ainur AKHMETOVA (Avrasya Araştırma Enstitüsü – Kazakistan), Dr. Serdar DAĞISTAN (Kirgizistan-Türkiye Manas Üniversitesi – Kirgizistan), Dr. Utku Mehmet ÖDEN (Kırklareli Üniversitesi – Türkiye), Dr. Fikri AYDEMİR (Taşkent Devlet Şarkşinaslık Üniversitesi – Özbekistan).

Туркестан/Turkestan

2024

ҚҰРЫЛТАЙШЫ

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

БАС РЕДАКТОР

доктор, профессор Бүлент Байрам

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ

PhD доктор Мадина Молдашева

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ

Жұпар Танауова

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫНЫҢ ҚҰРАМЫ

Ыбраев Шакимашрип	– ф.ғ.д., проф. (Ахмет Ясауи университеті, Қазақстан)
Демир Нуреттин	– док., проф. (Хажеттепе университеті, Анкара)
Экижи Метин	– док., проф. (Эге университеті, Түркия)
Райхл Карл	– док., проф. (Бонн университеті, Германия)
Қоңыратбаев	– ф.ғ.д., проф. (Халықаралық туризм және меймандостық университеті, Қазақстан)
Тынысбек	
Құрманбайұлы	– ф.ғ.д., проф. (Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университеті, Қазақстан)
Шерубай	
Түрсүн Хазіретәлі	– т.ғ.д., проф. (Ахмет Ясауи университеті, Қазақстан)

РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕСТІҢ ҚҰРАМЫ

Челик Юксел	– док., проф. (Мармара университеті, Түркия)
Садыков Ташполот	– ф.ғ.д., проф. (Бішкек гуманитарлық университеті, Қырғызстан)
Егоров Николай	– ф.ғ.д., проф. (Тіл білімі институты, Ресей Федерациясы)
Ағжа Феррух	– док., проф. (Эскишехир Османгази университеті, Түркия)
Гүл Булент	– док., проф. (Эскишехир Османгази университеті, Түркия)
Елеуов Мадияр	– т.ғ.д., проф. (Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті, Қазақстан)
Кенжетәев Досай	– филос.ғ.д., проф. (Ахмет Ясауи университеті, Қазақстан)
Габибейли Иса	– док., проф. (Әзербайжан Ұлттық ғылым академиясы, Әзербайжан)
Алдаш Айманкүл	– ф.ғ.д., проф. (А.Байтұрсынов атындағы Тіл білімі институты, Қазақстан)
Рахманов Насимхон	– ф.ғ.д., проф. (Өзбекстан Ұлттық университеті, Өзбекстан)
Йылдырым Күршат	– док., проф. (Стамбұл университеті, Түркия)
Қынажы Баран Жемиле	– док., доц. (Анкара Қажы Байрам Вели университеті, Түркия)
Әбжет Бақыт	– ф.ғ.к., доц. (Ахмет Ясауи университеті, Қазақстан)
Әуесбаева Пакизат	– ф.ғ.к., доц. (М.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты, Қазақстан)
Қошанова Нағима	– ф.ғ.к., доц. (Ахмет Ясауи университеті, Қазақстан)
Мараш Ласло	– PhD (Амстердам университеті, Нидерланд)
Журакузиев Нодирбек	– PhD (Ә.Науаи атындағы өзбек тілі мен әдебиеті университеті, Өзбекстан)

SAHİBİ
Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi

EDİTÖR
Prof. Dr. Bülent Bayram

EDİTÖR YARDIMCISI
Dr. Madina Moldasheva

SEKRETER
Jupar Tanauova

YAYIN KURULU

İbrayev Shakimashrip	– Prof. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan)
Demir Nurettin	– Prof. Dr. (Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)
Ekici Metin	– Prof. Dr. (Ege Üniversitesi, Türkiye)
Reichl Karl	– Prof. Dr. (Bonn Üniversitesi, Almanya)
Konyratbayev Tynysbek	– Prof. Dr. (Uluslararası Turizm ve Otelcilik Üniversitesi, Kazakistan)
Kurmanbayuli Şerubai	– Prof. Dr. (L.N. Gumilev Avrasya Ulusal Üniversitesi, Kazakistan)
Tursun Haziretali	– Prof. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan)

DANIŞMA KURULU

Çelik Yüksel	– Prof. Dr. (Marmara Üniversitesi, Türkiye)
Sadykov Taşpolot	– Prof. Dr. (Bishkek Humanitarian University, Kırgızistan)
Yegorov Nikolay	– Prof. Dr. (Dilbilim Enstitüsü, Rusya Federasyonu)
Ağca Ferruh	– Prof. Dr. (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye)
Gül Bülent	– Prof. Dr. (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye)
Eleuov Madiyar	– Prof. Dr. (Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi, Kazakistan)
Kenzhetayev Dossay	– Prof. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan)
Gabibeyli İsa	– Prof. Dr. (Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi, Azerbaycan)
Aldaş Aymankul	– Prof. Dr. (A. Baitursynov Dilbilim Enstitüsü, Kazakistan)
Rakhmanov Nasimhon	– Prof. Dr. (Özbekistan Ulusal Üniversitesi, Özbekistan)
Yıldırım Kürşat	– Prof. Dr. (İstanbul Üniversitesi, Türkiye)
Kınacı Baran Cemile	– Doç. Dr. (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye)
Abjet Bakıt	– Doç. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan)
Auesbayeva Pakizat	– Doç. Dr. (M. Auezov Edebiyat ve Sanat Enstitüsü, Kazakistan)
Koşanova Nagima	– Doç. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan)
Maraş Laszlo	– Dr. (Amsterdam Üniversitesi, Hollanda)
Zhurakuziev Nodirbek	– Dr. (A. Navai Özbek Dili ve Edebiyatı Üniversitesi, Özbekistan)

OWNER

Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University

EDITOR-IN-CHIEF

Prof. Dr. Bülent Bayram

ASSOCIATE EDITOR

Dr. Madina Moldasheva

EXECUTIVE SECRETARY

Zhupar Tanauova

EDITORIAL BOARD

Ibrayev Shakimashrip	– Prof. Dr. (Akhmet Yassawi University, Kazakhstan)
Demir Nurettin	– Prof. Dr. (Hacettepe University, Turkey)
Ekizhi Metin	– Prof. Dr. (Ege University, Turkey)
Reichl Carl	– Prof. Dr. (Bonn University, Germany)
Konyratbaev Tynysbek	– Prof. Dr. (International University of Tourism and Hospitality, Kazakhstan)
Kurmanbayuly Sherubai	– Prof. Dr. (L.N. Gumilyov Eurasian National University, Kazakhstan)
Tursun Khazretali	– Prof. Dr. (Akhmet Yassawi University, Kazakhstan)

ADVISORY BOARD

Çelik Yüksel	– Prof. Dr. (Marmara University, Turkey)
Sadykov Tashpolot	– Prof. Dr. (Bishkek Humanitarian University, Kyrgyzstan)
Egorov Nikolay	– Prof. Dr. (Institute of Linguistics, Russian Federation)
Agzha Ferrukh	– Prof. Dr. (Eskisehir Osmangazi University, Turkey)
Gul Bulent	– Prof. Dr. (Eskisehir Osmangazi University, Turkey)
Eleuov Madiyar	– Prof. Dr. (Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan)
Кенжетеев Досай	– Prof. Dr. (Akhmet Yassawi University, Kazakhstan)
Габібейли Иса	– Prof. Dr. (Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan)
Aldash Aimankul	– Prof. Dr. (A. Baitursynov Institute of Linguistics, Kazakhstan)
Rakhmanov Nasimkhon	– Prof. Dr. (National University of Uzbekistan, Uzbekistan)
Yildirim Kurshat	– Prof. Dr. (Istanbul University, Turkey)
Kinazhi Baran	– Doç. Dr. (University Ankara Hadji Bayram Veli, Turkey)
Zhemile	
Abzhet Bakyt	– Doç. Dr. (Akhmet Yassawi University, Kazakhstan)
Auesbayeva Pakizat	– Doç. Dr. (M. Auezov Institute of Literature and Art, Kazakhstan)
Koshanova Nagima	– Doç. Dr. (Akhmet Yassawi University, Kazakhstan)
Marash Laszlo	– PhD (Amsterdam University, Netherlands)
Zhurakuziev Nodirbek	– PhD (A.Navoi'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature, Uzbekistan)

УЧРЕДИТЕЛЬ

Международный казахско-турецкий университет им. Х.А. Ясави

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

доктор, профессор Булент Байрам

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

доктор PhD Мадина Молдашева

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ

Жупар Танауова

СОСТАВ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ

Ибраев Шакимашрип	–	д.ф.н., проф. (университет Ахмеда Ясави, Казахстан)
Демир Нуреттин	–	док., проф. (университет Хажеттепе, Турция)
Экижи Метин	–	док., проф. (университет Эге, Турция)
Райхл Карл	–	док., проф. (университет Бонн, Германия)
Коныратбаев	–	д.ф.н., проф. (Международный университет туризма и гостеприимства, Казахстан)
Тынысбек		
Курманбайулы	–	д.ф.н., проф. (Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Казахстан)
Шерубай		
Турсун Хазретали	–	д.и.н., проф. (Университет Ахмеда Ясави, Казахстан)

СОСТАВ РЕДАКЦИОННОГО СОВЕТА

Челик Юксел	–	док., проф. (Университет Мармара, Турция)
Садыков Ташполот	–	д.ф.н., проф. (Бишкекский гуманитарный университет, Кыргызстан)
Егоров Николай	–	д.ф.н., проф. (Институт языкознания, Российская Федерация)
Агжа Феррух	–	док., проф. (Эскишехирский университет Османгази, Турция)
Гюл Бюлент	–	док., проф. (Эскишехирский университет Османгази, Турция)
Елеуов Мадияр	–	д.и.н., проф. (Казахский национальный университет им. Аль-Фараби, Казахстан)
Кенжетаяев Досай	–	д.филос.н., проф. (Университет Ахмеда Ясави, Казахстан)
Габибейли Иса	–	док., проф. (Азербайджанская Национальная Академия Наук, Азербайджан)
Алдаш Айманкуль	–	д.ф.н., проф. (Институт языкознания им. А.Байтурсынова, Казахстан)
Рахманов Насимхон	–	д.ф.н., проф. (Национальный университет Узбекистана, Узбекистан)
Йылдырым Кюршат	–	док., проф. (Стамбульский университет, Турция)
Кынажы Баран Жемиле	–	док., доц. (Университет Анкары Хаджи Байрам Вели, Турция)
Абжет Бакыт	–	к.ф.н., доц. (Университет Ахмеда Ясави, Казахстан)
Ауесбаева Пакизат	–	к.ф.н., доц. (Институт литературы и искусства им. М. Ауэзова, Казахстан)
Кошанова Нагима	–	к.ф.н., доц. (Университет Ахмеда Ясави, Казахстан)
Мараш Ласло	–	PhD (Амстердамский университет, Нидерланды)
Журакузиев Нодирбек	–	(PhD (Университет узбекского языка и литературы им. А.Наваи, Узбекистан)

МАЗМҰНЫ * CONTENTS * İÇİNDEKİLER * СОДЕРЖАНИЕ

ШАКИМАШРИП İБРАЕВ * SHAKIMASHRIP İBRAEV

Юнус Эмре мұрасындағы сопылық мотивтердің Абай поэзиясындағы трансформациясы жайында

- On the Transformation of Sufi Motifs of the Yunus Emre Heritage in Abay's Poetry 1-14
Yunus Emre'nin Edebi Mirasındaki Sufilik Motiflerinin Abay'ın Manzum Eserlerine Yansımaları
О трансформации суфийских мотивов наследия Юнуса Эмре в поэзии Абая

МЕХМЕТ HAZAR * MEHMET HAZAR

Altayistik Bakışla Türkçede Zıt Ses Olayları-I: En Az Çaba Yasası

- Opposite Phonetic Events in Turkish with Altaistic Perspective-I: The Law of Least Effort 15-44
Түрік тіліндегі қарама қарсы дыбыс заңдары-I: ең аз күш құбылысының алтаистикалық деңгейде зерттелуі
Контрастные звуковые явления в турецком языке с точки зрения алтаистики-I: Закон наименьших усилий

НУРЛАН МАНСУРОВ * NURLAN MANSUROV

Қазақтың ұлттық танымындағы киелі сандар

- Sacred Numbers in Kazakh National Knowledge 45-59
Kazak Milli Bilgisinde Kutsal Sayılar
Сакральные числа в казахских национальных познаниях

SENBEK UTEBEKOV * СЕНБЕК УТЕБЕКОВ

'Abdurahmān Özkendî'nin "Kıssa-i Dâstân-ı Çingiz Han ~ Hazret-i Mîr Têmür Dâstânının Beyânı" Kitabında Birinci Kişi Çokluk Emir-İstek Kipinin Biçimleri

- Forms of the First Person Imperative in the Book "Qissa-i Dastan-i Chingiz Khan ~ Khazret-i Mir Temur" by Abdurahman Ozkendi 61-85
Абдурахман Өзкендінің «Қисса-и дастан-ы Чингиз хан ~ Хазрет-и Мір Темүрнің дастанының баяны» атты кітабындағы бұйрық райдың бірінші жак формалары
Формы первой лица повелительного наклонения в книге Абдурахмана Өзкенди «Қисса-и дастан-ы Чингиз хана ~ Хазрет-и Мир Темур»

ELYOR ALIMARDANOV * ЭЛЁР АЛИМАРДАНОВ

The Number of Vowels in the Uzbek and Turkman Dialects of the Khorazm Dialect Zone

- Хорезм диалектілік аймағының өзбек және түрікмен диалектілеріндегі дауысты дыбыстар саны 87-98
Harezm Diyalekt Bölgesindeki Özbek ve Türkmen Lehçelerinde Ünlü Sesbirimlerinin Sayısı
Число гласных в узбекском и туркманских диалектах Хоразмской диалектной зоны

ARUZHAN SHAKHMAN * APYЖAН ШAХMАН

Kazak Çizgi Filmlerinde Folklor Unsurlarının İncelenmesi: Kanbak Şal ve Dev Örneği

Investigation of Folklore Elements in Kazakh Cartoons: the Example of Kanbak
Shal and Giant

«Қанбақ шал мен дәу» мультфильмі үлгісінде қазақ мультфильмдеріндегі
фольклорлық элементтердің зерттелуі 99-118

Исследование элементов фольклора в казахских мультфильмах: на примере
мультфильма «Старик перекасти-поле и великан»

ŞAHİN ÇELER * ШAХИИ ЧЕЛЕР

XIV. ve XV. Yüzyıllarda Doęu Akdeniz’de Türk-Haçlı Mücadelesi

Turkish-Crusader Struggle in the Eastern Mediterranean in the XIVth and XVth Centuries

XIV-XV ғ. Жерорта теңізі шығысындағы түріктердің крестшілермен күресі 119-133

Борьба турков с крестоносцами в восточном Средиземноморье XIV-XV вв.

İZABELLA OZER * ИЗАБЕЛЛА ОЗЕР

**Saha Kültüründe ‘Köpek’: Nikolay Neustroyev Hikayeleri Üzerinden Bir
Deęerlendirme**

The Word “Dog” in Sakha (Yakut) Culture: an Evaluation Based on Nikolay Neustroyev’s
Stories

Сахалар (якуттар) мәдениетіндегі “ит” сөзі: Николай Неустроевтің әңгімелері
бойынша бағалау 135-157

Слово «собака» в культуре народа саха: анализ на основе рассказов
Николая Неустроева